

Nei til olje – og skogreising

Lars Haltbrekken, leder i Naturvernforbundet, vil ha oljeuavhengighet.

Men dermed er det ikke sagt at han vil godta hva som helst av skogbruksaktivitet.

Av JOHS BJØRNDAL

TEGNING: KNUH HØIHJELLE

6

– Vi må huske at all energibruk har miljøkonsekvenser. Jeg er selv ivrig bioenergibruker, jeg hogger ved, har pellets-kamin hjemme og bil som går på bioetanol. Men på kort sikt slipper jeg ikke ut noe mindre enn om alt dette var fossilt. Og verden har dessverre satt seg i en situasjon der det som skjer på kort sikt er avgjørende viktig. Derfor er redusert energibruk og utslippskutt det aller beste. Alle forstår at vi ikke klarer ikke å bli oljeuavhengige uten å bruke mer bioenergi, det er en del av løsningen. Men det er vesentlig at denne økte bruken virkelig erstatter fossil energi-produksjon og ikke kommer i tillegg, og det er vesentlig at den utnyttes så effektivt som mulig. Å brenne bål i skogen er koselig, men bidrar ikke til å løse klimaproblemet, tvert imot. Det er heller ikke miljøvennlig å kjøre en diger SUV på biodrivstoff.

– *Men vi må jo ha energi til en stadig voksende befolkning også når vi er ferdig med «kort sikt»? Og det er vel umulig å bli oljeuavhengige uten å gå hardere på skogen?*

– Jeg innser at vi må gjøre noen langsiktige tiltak som øker utslippene de nærmeste 20 årene. Men det aller lureste er altså å bruke mindre energi, noe som ikke er vanskelig å få til ved å øke prisen. Vi har lenge gått inn for å doble el-avgiften. Det hadde kostet en vanlig husstand 2000 kroner i året, ikke mer enn det koster å kjøpe VG annenhver dag.

– *Økt bruk av bioenergi gir kortsiktige utslipp, men å øke bindingen i skogen er vel en ren gevinst?*

– Jo. Men vi er skeptiske til kystskogbrukets planer om økt skogreising og satsing på for eksempel sitka. Vi mener grana på Vestlandet er et fremmedelement, den bør avvikes og brukes til bioenergi, men erstattes med mer opprinnelige treslag. Vi vet heller ikke nok om virkningen av den såkalte «påskogingen». Dersom treløse områder skogkles blir overflaten mørkere, dermed tas det opp mer varme og drivhuseffekten forsterkes. Vi trenger også mer forskning på karbonbalansen i gammel skog. Det verserer ulike tall, men Vi er for å ta i bruk alle midler for å redusere CO₂-innholdet i atmosfæren, det var jo vi som foreslo regnskogsatsingen som Stoltenberg nå er så kry av. Men vi er redd for at økt skogbinding i I-land kan bli en sovepute. I den internasjonale klimaprosessen ligger det nå forslag om å tillate I-landene å slippe ut 400 millioner tonn mer, på bakgrunn av en mer kreativ bokføring av skogbindingen. En del politikere tenker fortsatt på denne måten, men det fører jo helt galt av sted.

– *En trenger kanskje ikke gå så langt for å finne dem?*

– Nei, vi ser jo nå regnskogsatsingen – som vi forøvrig fortsatt synes er flott – brukes som argument for å utsette rensing på Mongstad.

– *Men er ikke klimautfordringen så stor at vi må tåle et røffere skogbruk eller noen moste*

ørner ved foten av vindmøllene, slik Zero-leder Einar Håndlykken har sagt det, for å få tilstrekkelig med fornybar energi?

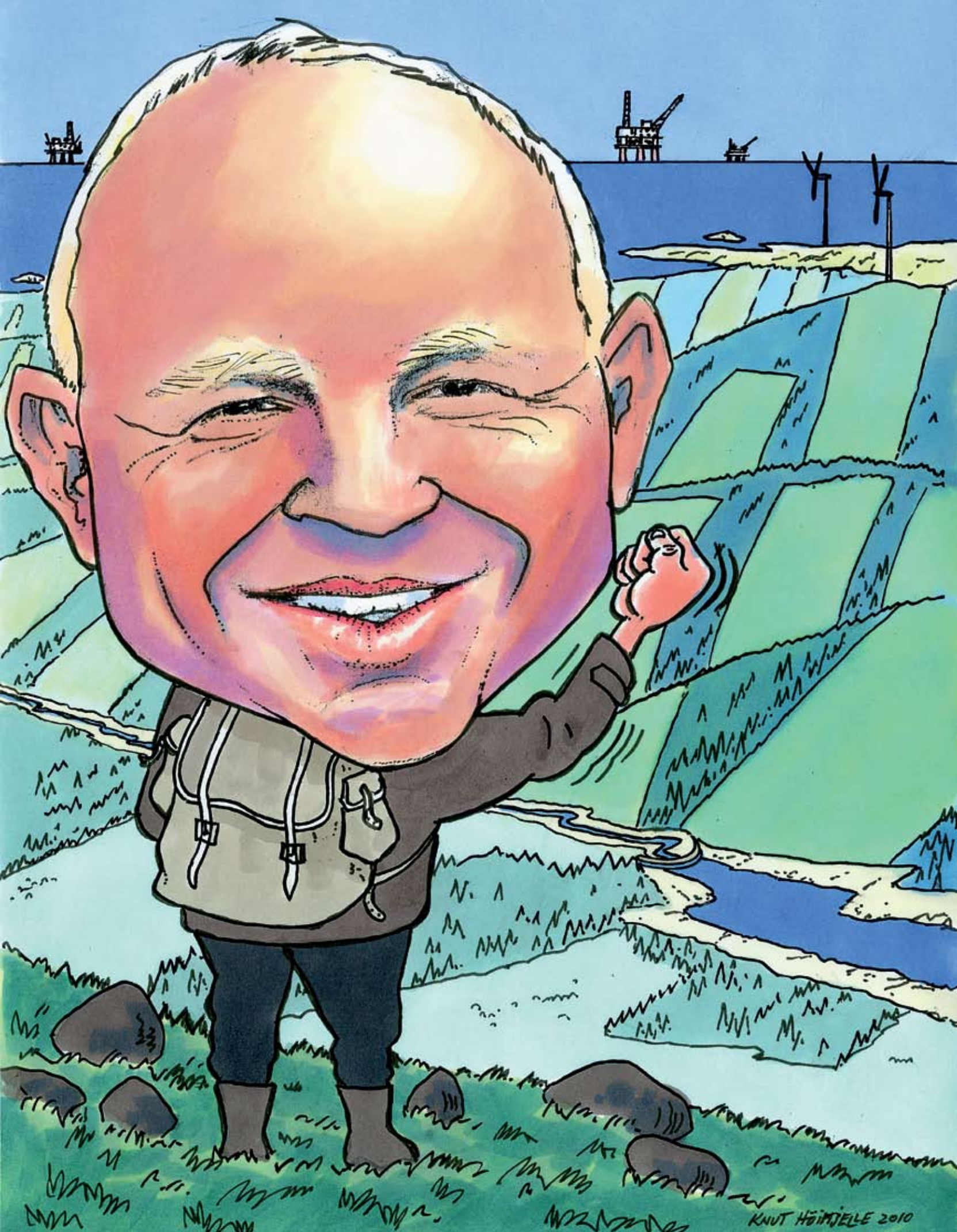
– Nei. Verden har to store miljøutfordringer, det er klimakrisen og tapet av biologisk mangfold. Dersom klimakrisen blir brukt til å forsterke artsutryddelsen ytterligere vil det være å skyte seg i den andre foten. Dette handler ikke bare om hva som er pent å se på, det biologiske mangfoldet leverer økosystemtjenester som vi er helt avhengige av. «Problemet» er at bekymringen for klimakrisen har et stort forsprang på forståelsen for det biologiske mangfoldets betydning. Men nå har FN's miljøorganisasjon besluttet å sette ned et vitenskapspanel også for biologisk mangfold. Det skal kartlegge hva som har skjedd, konsekvensene av det og hva vi kan gjøre. Forhåpentligvis vil dette få like stor betydning som klimapanelet har hatt. Vi er opptatt av å finne det balansepunktet som gjør at man ikke øker et problem for å løse et annet.

– *Men noe må vel skogbruket kunne gjøre for å øke bindingseffekten?*

– Man kan jo begynne med å øke omløpstiden. Og nå når papirforbruket er på vei ned – papir er jo et karbonholdig produkt med kort levetid – bør man øke andelen som går til treprodukter med lang levetid.

Lars Haltbrekken har vært leder av Naturvernforbundet siden 2005. Idag har organi-

”

Men vi er redd for at økt skogbinding i I-land kan bli en sovepute.

sajonen drøy 18.000 medlemmer, på 70-tallet var den oppe i over 30.000.

– *Er en miljøorganisasjon som skal ivareta helheten og engasjere seg i alle miljøproblemer for lite sexy til å kunne konkurrere i dagens «miljømarked»?*

– Det er nok lettere å være en såkalt «etproblemsorganisasjon» som kan rette alt fokus en vei. Men det er viktig at noen ivaretar helheten, om man for eksempel fokuserer ensidig på atmosfærens CO₂-innhold vil atomkraft være en naturlig løsning. Vi hadde et godt eksempel for en stund siden, da det var snakk om klimamerking av mat. Om dette ble gjennomført ville hvitt kjøtt kommet bedre ut enn rødt, det ville vært mer klimariktig å spise gris – et dyr som konkurrerer direkte med verdens fattige om maten og som har større kjøpekraft enn mange av dem – enn å spise sau som har gått på utmarksbeite i Norge. Dette fikk vi stanset, fordi vi klarte å ha et helhetlig miljøsinn.

– *Naturvernforbundet er vel imot all ny oljevirsomhet?*

– Ja, selv om vi stanser all ny tildeling vil vi ha en ganske omfattende oljevirsomhet fram til 2040-50, og da skal vi jo være klimanøytrale. Om verden skal klare å stabilisere CO₂-innholdet i atmosfæren slik at det såkalte togradersmålet nås, må tre fjerdedeler av de fossile ressursene som allerede er oppdaget bli liggende urørt. Da er det ganske meningsløst å lete etter nye ressurser. Jeg tror heller ikke virkningene for norsk økonomi ville bli så ille, det er et så stort etterslep at det er god tid til omstilling.

– *Med en statsminister som vil ha opp olja mens den er noe verdt, og en opposisjon som er enda ivrigere, er det vel liten grunn til å tro at dere blir hørt?*

– Jens sa jo da han var olje- og energiminister på begynnelsen av 90-tallet at vi måtte øke tempoet for at barna skulle få inntekter av olja mens den var noe verdt. Dette førte til at Norge nådde toppen av oljeproduksjonen allerede i 2002. Etter det har prisen steget kraftig og et lavere tempo hadde altså gjort oljefondet betydelig større. Så selv med en rent økonomisk tilnærming har dette vært feil. Ellers har du nok rett i at stans i oljeutvinningen er vanskelig å få til, men det er nå vår mening.

– *Kan ikke det samme «soveputeargumentet» som du dro om skogbinding også brukes på «månelandingsprosjektet» fangst og lagring?*

– Jo, absolutt. Og vi trenger i hvert fall ikke nye CO₂-kilder for å utvikle denne teknologien, det er mer enn nok eksisterende kilder å teste den på. Vi var imot både Mongstad- og Kårstøutbyggingene, men når de først er der vil vi jo at skadevirkningene skal bli så små som mulig, altså må vi ta hånd om CO₂-utslippene.

Lars Haltbrekken ble født i Trondheim i 1971, faren arbeidet på Ranheim Papirfabrikk. Denne profesjonen bragte familien videre til Bærum (Hamang), siden til Tofte. Lars har hatt sommerjobb både på Tofte og på Hurum fabrikk, så han er ikke ukjent med at skogen kan avstedkomme verdiskaping. Friluftslivet fikk han også innprentet tidlig. – Vi var alltid på tur, det skulle også plukkes bær og sopp, fiskes og hogges ved, så jeg er ikke fremmed for en bærekraftig høsting av naturens overflod, sier han.

Inn i det organiserte naturvernet kom han i 1988, da en jente i klassen fikk vervet 17-åringen til Natur og Ungdom. Her avanserte han raskt og ble leder i 1995. Siden har

han vært sivilarbeider i Naturvernforbundet, prosjektleder i Norsk Bonde- og småbrukarlag, vært tilknyttet UNEP/GRID i Arendal før han altså ble valgt til leder i Naturvernforbundet i 2005.

– *Er det mulig å fortsatt være optimist etter så mange år i miljøets tjeneste?*

– Om jeg ikke hadde vært det hadde jeg ikke gidde. Det går framover og det finnes nok av lyspunkter. Miljødebatten er på et helt annet nivå enn for få år siden. Et godt eksempel er regnskogsatsingen, for noen få år siden hadde det ikke vært mulig å få noe slikt inn på statsbudsjettet.

– *Barskogvern er vel også i boks, nå når skogeiene står i kø for å få vernet nye arealer?*

– Kan nok ikke si meg helt enig i det. Selv om det tilbys flere områder enn det er penger til å verne er det ikke nødvendigvis de mest artsrike områdene vi får tak i. Eksempelvis opplevde vi at viktige områder ble utelatt da Skrim ble vernet etter en slik prosess. Det er ikke likegyldig hva som vernes og vi er fortsatt milelangt fra de 4,6% vernet skog som forskerne har definert som et minimum.

– *Men Trillemarkasaken fristet vel ingen til gjentagelse?*

– Nja, for oss var det en uhyre viktig seier at det ble vernet 150 km² der. Det har kommet på plass en bra erstatningsordning og ting er i ferd med å roe seg.

Lars Haltbrekken er – som et par medier har gjort et nummer av – gift med Silje Schei Tveitdal, tidligere daglig leder i Norsk Bioenergiforening, nå partisekretær i SV. Sammen har de en gutt på 10 og en jente på 6 år, som også jevnlig innføres i friluftslivets gleder på Krokskogen, Sørlandet eller farslekta's hytte på Hitra.

